

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **JUDr. P. Š.**, zastoupený advokátem Mgr. Martinem Krahulíkem, se sídlem Malostranské náměstí 5/28, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o ochraně před nezákonným zásahem žalovaného, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2022, č. j. 11 A 215/2021 - 76, ve znění opravného usnesení ze dne 9. 5. 2022, č. j. 11 A 215/2021 - 85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalovaný **je p o v i n e n** uhradit žalobci na nákladech řízení o kasační stížnosti částku 4 414 Kč k rukám jeho zástupce advokáta Mgr. Martina Krahulíka ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Příslušníci Policie České republiky provedli v noci dne 18. 9. 2021 silniční kontrolu, při které zastavili vozidlo žalobce v okamžiku, kdy odbočil z místní komunikace na soukromou příjezdovou cestu vedoucí k jeho domu. Žalobce předložil policistům potřebné doklady, avšak jejich výzvu, aby se podrobil orientační dechové nebo krevní zkoušce na přítomnost alkoholu, odmítl. Policisté žalobci zadrželi řidičský průkaz a zakázali

mu další jízdu. Žalobce však zákaz neuposlechl, z místa kontroly bez jejich souhlasu odjel a zastavil až před svým domem, kam za ním ve stejné chvíli přijeli i policisté. Žalobce po vystoupení z vozidla šel nejdříve policistům naproti, avšak po krátké výměně názorů hodlal odejít domů. V tom mu však policisté zabránili a po další výměně názorů jej za použití hmatů a chvatů zajistili, odvezli na policejní stanici a v noci 19. 9. 2021 i na záchytnou stanici. Omezení jeho svobody bylo ukončeno v ranních hodinách téhož dne.

[2] U městského soudu se žalobce domáhal určení, že tento zásah spočívající ve vstupu policistů na soukromé pozemky, zajištění jeho osoby pomocí hmatů a chvatů, odvezení na policejní stanici a následném umístění na záchytné stanici byl nezákonný.

[3] Městský soud výrokem I napadeného rozsudku žalobu zamítl v části, v níž se žalobce domáhal určení, že zásah spočívající ve vstupu policistů dne 18. 9. 2021 na soukromé (a ve výroku blíže specifikované) pozemky, byl nezákonný; a v části jí vyhověl a výrokem II určil, že zásah spočívající v užití chvatů a hmatů na žalobce příslušníky Policie České republiky, v jeho zajištění, odvezení na policejní stanici v Milíně téhož dne a v následném umístění na záchytnou stanici v Příbrami v noci dne 19. 9. 2021 byl nezákonný.

[4] V odůvodnění městský soud nejdříve připomněl podmínky vyplývající z § 82 s. ř. s., které musí být kumulativně naplněny, aby soud mohl určitý zásah označit za nezákonný. Zásah poté rozdělil na dvě části – na zásah A spočívající ve vstupu policistů na soukromé pozemky a na zásah B spočívající v užití chvatů a hmatů, zajištění žalobce, jeho odvezení na policejní stanici a umístění na záchytnou stanici.

[5] Ve vztahu k zásahu A městský soud uvedl, že není podstatné, z jakého důvodu byla silniční kontrola žalobce provedena, neboť policisté ji mohou provádět i namátkově bez uvedení důvodu. Důkazy, kterými žalobce prokazoval, jakým způsobem řídil, jaký byl stav vozovky a zda mohl mít vliv na chování řidiče před provedenou kontrolou, označil z tohoto důvodu za irelevantní. Z hlediska zákonnosti tohoto zásahu označil za podstatné pouze to, zda policisté byli oprávněni vjet na pozemek v soukromém vlastnictví. Městský soud uvedl, že žalobce neuposlechl zákaz policistů opustit místo silniční kontroly a že z tohoto místa ujel. S ohledem na § 40 odst. 1 a 2 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o policii České republiky (dále jen „zákon o policii“) následně uzavřel, že zasahující policisté byli oprávněni vstoupit na soukromé pozemky. Podmínka neodkladnosti stanovená v § 40 odst. 1 zákona o policii byla podle městského soudu splněna, neboť žalobce řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. V této souvislosti poukázal na § 20 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek“), podle kterého se na řidiče, který se odmítne podrobit dechové nebo krevní zkoušce na přítomnost alkoholu, nadále hledí, jako by byl pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Toto škodlivé jednání podle městského soudu plně odůvodnilo vstup policistů na soukromé pozemky.

[6] K zásahu B však podle něj došlo ve chvíli, kdy již policisté žalobci zabránili ve škodlivém jednání – žalobce zastavil na parkovišti před domem a již nepokračoval v řízení vozidla pod vlivem alkoholu. Městský soud uvedl, že k zajištění žalobce lze v takové

pokračování

situaci přistoupit pouze za splnění podmínek stanovených v § 26 zákona o policii, avšak zdůraznil, že i když jsou tyto formální podmínky naplněny, je policista povinen hodnotit přiměřenost užití zajištění ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu. Zajištění osoby by podle městského soudu totiž nikdy nemělo být použito za účelem jejího potrestání.

[7] Z kamerového záznamu podle městského soudu nevyplynulo, že by byl žalobce agresivní a bylo nutné vůči němu násilně zasáhnout. I když celá situace byla vyhrocená, bylo na policistech jako profesionálech, aby vzniklou situaci vyhodnotili přiměřeným způsobem. To se však nestalo. Důvody zajištění [§ 26 odst. 1 písm. a), b) a f) zákona o policii] uvedené v úředním záznamu o zajištění žalobce nebyly podle městského soudu v dané věci naplněny.

[8] Aby byl naplněn důvod uvedený v § 26 odst. 1 písm. a) zákona o policii, musel by žalobce bezprostředně ohrožovat svůj život, život nebo zdraví jiných osob, anebo majetek. Zároveň by se muselo jednat o hrozbu bezprostředního použití fyzické síly tak, že pokud by policista nezasáhl, pravděpodobně by k jejímu použití došlo. Žalobce však nebyl fyzicky agresivní ani vůči sobě nebo jiným osobám, ani vůči majetku.

[9] Důvod uvedený v § 26 odst. 1 písm. b) zákona o policii sice podle městského soudu nabízí dvě alternativy pro zajištění osoby, obě se však vážou k chování osoby v budově útvaru policie. Žalobce však v době zajištění v budově útvaru policie prokazatelně nebyl.

[10] Nebyla zde ani obava z pokračování v protiprávním jednání – tedy důvod uvedený v § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii. Městský soud poukázal na to, že z policejního spisu nevyplyvá, proč se zasahující policisté domnívali, že žalobce bude pokračovat v protiprávní činnosti, o jakou protiprávní činnost šlo a v čem měly spočívat jejich důvodné obavy. Zdůraznil rovněž, že k zajištění žalobce došlo v době, kdy policisté již znali jeho totožnost a měli v držení jeho řidičský průkaz. Pro úplnost doplnil, že tento důvod nemohl být naplněn ani tím, že se žalobce odmítl podrobit zkouškám, zda byl při řízení ovlivněn alkoholem. Zákon totiž s takovým jednáním počítá, označuje ho za přestupek [§ 125c odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu] a na řidiče, který se jím odmítne podrobit, nadále hledí, jako by pod vlivem návykové látky byl (§ 20 odst. 2 zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek).

[11] Podle městského soudu tedy není zřejmé, k čemu měl zákrok policie sloužit, která povinnost měla být užitím chvatů a hmatů vynucena, případně jaká a cí práva měla být chráněna. Městský soud vyhodnotil použití chvatů a hmatů jako nepřiměřené okolností – žalobce se nijak aktivně nebránil, nebylo ho proto třeba držet řadu minut na zemi a klečet na něm při nasazování pout.

[12] Zajištění žalobce nemůže podle něj odůvodnit ani potřeba sepsat úřední záznam o zahájení správního řízení. Takový důvod pro zajištění totiž nezná zákon o policii a povinnost okamžitého zahájení úkonů správního řízení nevyplyvá ani z ustanovení § 118 b zákona o silničním provozu. Zákon sice policii stanovuje povinnost písemně oznámit zadržení řidičského průkazu obecnímu úřadu, postačí však, pokud tak policie učiní následující pracovní den. Teprve tímto okamžikem počíná běžet lhůta pěti pracovních dnů k zahájení správního řízení o zadržení řidičského průkazu do doby pravomocného

rozhodnutí o přestupku nebo o trestném činu. Podle městského soudu tak nebyl žádný důvod k tomu, aby dané správní řízení muselo být zahájeno ještě v nočních hodinách a aby žalobce přihlížel na policejní stanici předání svého řidičského oprávnění příslušnému správnímu orgánu.

[13] Městský soud neshledal ani žádný důvod k umístění žalobce na záchytnou stanici. Poukázal na § 89a odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách a uvedl, že i kdyby žalobce nekontroloval své chování a byla tak naplněna jedna z podmínek daného ustanovení, žalovaný neprokázal splnění některé z dalších podmínek zde stanovených. Tvrzení uvedené v lékařské zprávě vydané záchytnou stanici o tom, že žalobce cestou z fotbalu naboural policejní auto, je podle městského soudu ničím nepodložené a samo o sobě nemohlo být důvodem pro umístění žalobce na záchytné stanici.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[14] Proti rozsudku městského soudu podali oba účastníci, tj. žalobce i žalovaný, kasační stížnost – žalobce do výroku I, žalovaný do výroku II. Řízení o kasační stížnosti žalobce však Nejvyšší správní soud zastavil usnesením ze dne 23. 6. 2022, č. j. 3 As 147/2022 - 37, neboť žalobce nezaplatil soudní poplatek, který je s podáním kasační stížnosti spojen.

[15] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti uplatnil důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Předmětem sporu je podle něj otázka, zda policie smí zajistit a předvést k provedení dalších úkonů na služebnu osobu, která řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, ujede z místa dopravní kontroly a na pokračování ignoruje pokyny a výzvy policistů a páchá další přestupky, respektive otázka, zda má policie od dalších úkonů upustit, podaří-li se opilému řidiči ujet ze silniční kontroly až do místa bydliště. Má za to, že z napadeného rozsudku vyplývá nesprávný závěr, že je na podezřelém z dopravního přestupku, aby sám posoudil, kdy je vhodná chvíle na provedení toho kterého úkonu veřejné moci. Připomněl, že žalobce i přes výzvu policisty, aby setrval na místě, ujel z dopravní kontroly a dopustil se tím přestupku neuposlechnutí výzvy policisty a dalšího přestupku jízdy pod vlivem alkoholu. Tímto jednáním tak založil podezření z vyhýbání se šetření věci, vyvolal riziko maření řádného objasnění věci a odůvodnil potřebu jeho zajištění, převezení na policejní stanici a umístění na záchytné stanici. Benefit z protiprávního jednání podle stěžovatele spočívá v širších možnostech ztěžování výkonu veřejné moci, dodatečném zpochybňování důkazů a protahování úkonů. Pachatel má podle něj v daném místě a čase vždy více informací než policie, která nemůže vědět, zda utíká z nerozvážnosti, snahy vyhnout se postihu za jiný delikt, nebo ve snaze získat výhodu při páčání či objasňování deliktu právě spáchaného. Žalobcův útek, jeho nespolupráce a lpění na „režimovém“ vstupu na soukromé pozemky podle žalovaného prokazují, že jakékoli pozdější snahy, včetně případného předvedení žalobce, by bylo možné realizovat již podstatně obtížněji. Navíc i judikatura správních soudů vychází z premisy, že odmítá-li řidič zkoušku na přítomnost návykové látky, je to důvodem k jeho zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2017, č. j. 5 A 44/2016 - 35 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 As 36/2017 - 48). Městský soud však podle stěžovatele nevysvětlil, proč se od těchto rozsudků odchýlil.

pokračování

[16] Stěžovatel má dále za to, že v situaci, kdy žalobce neuposlechl další výzvu policisty k následování na služebnu, nelze vyloučit riziko pokračování ve stěžejním deliktu – v jízdě pod vlivem alkoholu. Svým jednáním navíc neohrožoval pouze sebe, ale ohrožoval i další osoby jedoucí v autě, a stejně tak i třetí osoby, které se případně mohly ocitnout na pozemní komunikaci, po které ujížděl.

[17] Z napadeného rozsudku podle stěžovatele rovněž vyplývá závěr, že policie není oprávněna zajistit řidiče, jenž ujede od dopravní nehody, kterou pod vlivem alkoholu spáchal, jestliže zná jeho totožnost a jestliže je jeho vozidlo nadále nepojízdné. Stejně tak lze na základě napadeného rozsudku dovodit, že napadne-li opilá osoba někoho jiného, či poškodí něčí majetek, stačí k tomu, aby policie upustila od dalších úkonů, skutečnost, že po dostižení prokáže svoji totožnost. Stěžovatel upozorňuje, že o provádění úkonů rozhoduje orgán veřejné moci. Tyto úkony, včetně pravomoci dotčeného orgánu, jsou podřízeny zákonnému účelu – ochraně bezpečnosti silničního provozu, ochraně života a zdraví a v neposlední řadě i ochraně veřejného pořádku, který je při vyhýbaní se či maření úkonů orgánů veřejné moci a nerespektování jejich výzev narušen. Bez ochrany veřejného pořádku není ochrana dalších hodnot možná.

[18] Policie podle stěžovatele může požadovat vysvětlení od osoby bez zbytečného odkladu, vyžadují-li to okolnosti případu, což může znamenat i okamžité podání vysvětlení na místě. Podle § 61 zákona o policii lze požadovat okamžité podání vysvětlení nebo dostavení se k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení ihned po výzvě. Pokud osoba klade odpor, postupuje se podle § 26 zákona o policii formou zajištění. V obou případech (zajištění či podání vysvětlení) musí být podle § 109 zákona o policii bez zbytečného odkladu pořízen úřední záznam, který podepisuje i dotčená osoba. I kdyby však policisté situaci na místě chybně vyhodnotili, není to bez dalšího důvod k označení jejich zásahu za nezákonný (v této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2011, č. j. 1 As 63/2011 - 90).

[19] Stěžovatel dále v kasační stížnosti popsal spolupráci mezi policií a Městským úřadem v Příbrami. Poukázal na to, že úředníci tohoto úřadu mají pohotovostní služby a jsou připraveni na zavolání policie zahájit správní řízení s řidičem přímo na místě. Předložená věc nebyla výjimkou.

[20] Městský soud podle stěžovatele dospěl k nesprávnému závěru, že se žalobce nebránil a nesnažil se z místa odejít. Poukázal na to, že odpor může být aktivní i pasivní a jednu i druhou formu odporu je policie oprávněna překonat. Z videozáznamu je podle něj zřejmé, že žalobce po vystoupení z vozidla skutečně nejdříve krátce zamíří k policistům a emotivně gestikuluje rukama, poté se však otáčí a míří k domu, v čemž mu policisté brání. Žalobce následně padá na zem, kde zběsile pohybuje nohama a nakonec odmítá nastoupit do policejního vozu. Z toho stěžovatel dovozuje, že se žalobce bránil a snažil se z místa kontroly odejít.

[21] Stěžovatel považuje za oprávněné i použití pout. Poukázal na § 54 zákona o policii a uvedl, že útěk a pasivní i aktivní bránění v úkonu jsou důvodem, pro který je možné tento donucovací prostředek použít.

[22] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že předmětem sporu není otázka, zda policie smí zajistit a předvést k provedení dalších úkonů na služebnu osobu, která řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, ujede z místa dopravní kontroly a na pokračování ignoruje pokyny a výzvy policistů. Předmětem sporu je zcela konkrétní policejní zásah, při kterém policisté zcela nepřiměřeným způsobem zajistili žalobce a způsobili mu vážné poranění. Právě nepřiměřenost spočívající v intenzitě hmatů a chvatů použitých vůči žalobci, nepřiměřená časová délka celého zásahu a jeho neprofesionalita (nepřipravená pouta, několikaminutové zakleknutí žalobce) způsobila nezákonnost policejního zákroku. Žalobce má za to, že stěžovatel nemůže nijak obhájit průběh policejního zásahu, a proto usiluje o zobecnění celého sporu na otázku kompetence policie zasahovat vůči neukázněným řidičům. Předmětem soudního přezkumu však byla zákonnost konkrétního zásahu, a nikoli přezkum potenciálních řešení nejrůznějších situací, k nimž může při silniční kontrole dojít. Kasační argumentace se tak podle něj zcela míjí s předmětem řízení.

[23] Žalobce popírá stěžovatelovo tvrzení, že by před policií utíkal. Policejnímu zákroku se podrobil, po vystoupení z vozidla šel zcela dobrovolně k policejnímu vozu. Nikam neprchal ani ujžděním ve vozidle – příjezdová cesta k jeho domu je slepá. Judikaturu, na kterou stěžovatel odkazuje, žalobce nepovažuje za přílehavou.

[24] Žalobce nesouhlasí se stěžovatelem ani v tom, že se odjetím z místa dopravní kontroly dopustil několika přestupků – žádné takové obvinění se dosud neprokázalo, respektive žádné rozhodnutí o údajném přestupku není dosud pravomocné. K jeho zajištění došlo před zrakem rodiny, přestože cíle chráněného pravidly silničního provozu bylo možné dosáhnout mnohem méně zatěžujícími prostředky – např. výzvou k dostavení se na policejní služebnu v úředních hodinách. Žalobce má datovou schránku a je tak vyloučena obava, že by si poštu nepřebíral. Navíc pokud se již policie rozhodne k použití hmatů a chvatů, je povinna je učinit pouze v nezbytné míře a intenzitě. V předložené věci policista zaklekl žalobce, který se nijak aktivně nebránil, na několik minut a bolestivě mu držel ruce za zády, zatímco druhý z policistů několik minut hledal pouta ve služebním vozidle a prodlužoval tak bolestivost zákroku.

[25] Žalobce nesouhlasí s tím, jak stěžovatel v kasační stížnosti hodnotí videozáznam zásahu. Tvrdí, že toto hodnocení neodpovídá hodnocení, s nímž se stěžovatel ztotožnil v řízení před městským soudem. Pouhý pohyb žalobcových nohou při jeho zakleknutí nelze považovat za aktivní odpor. Jde o reakci těla na zakleknutí a snahu získat dostatek prostoru k zajištění dýchání. Má také za to, že příčinná souvislost mezi policejním zákrokem a vznikem závažných zranění žalobce je jasně dána. Žalovaný ostatně proti prokázané příčinné souvislosti nijak nebrojí, pouze uvádí, že lékařské záznamy mohou být selektivní. Výrok II napadeného rozsudku žalobce považuje za přesvědčivě odůvodněný, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v intencích § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a v rozsahu uplatněných námitek. Vady, ke kterým by musel přihlédnout z úřední povinnosti, neshledal a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[27] V předložené věci je mezi účastníky sporná zákonnost zásahu B (užití donucovacích prostředků a zajištění žalobce). Městský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že důvody, pro které policie přistoupila k zajištění žalobce, nebyly naplněny. S tím stěžovatel nesouhlasí a v kasační stížnosti uvádí, že žalobcovo jednání naplnilo hned dva z osmi taxativně stanovených důvodů, pro které je možné osobu zajistit. Žalobce jízdu pod vlivem alkoholu totiž nejen bezprostředně ohrožoval sebe, spolujezdce a třetí osoby, které se mohly ocitnout na pozemní komunikaci, po níž ujížděl, ale zároveň také spáchal další přestupky (neuposlechnutí výzvy policie a další jízdy pod vlivem alkoholu) a založil důvodnou obavu, že bude pokračovat v protiprávním jednání a mařit řádné objasnění věci. Tím podle stěžovatele naplnil jednak důvod uvedený v § 26 odst. 1 písm. a) zákona o policii a jednak důvod uvedený v § 26 odst. 1 písm. f) téhož předpisu.

[28] Podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o policii je policista oprávněn zajistit osobu, která „svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek.“

[29] Podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii je policista oprávněn zadržet osobu, jež „byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.“

[30] Podle § 11 písm. c) zákona o policii je policista povinen „postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.“

[31] Podle § 13 zákona o policii platí, že „policista je povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejich právech a povinnostech. Pokud poučení brání povaha a okolnosti úkonu, poučí nebo zajistí toto poučení ihned, jakmile to okolnosti dovolí.“

[32] Z uvedeného vyplývá, že zajištění osoby musí odpovídat nejen podmínkám stanoveným v § 26 odst. 1 zákona o policii, ale musí být také přiměřené. Oprávněnost zajištění tak není dána pouze existencí některého z formálních důvodů, např. bez dalšího již tím, že se lze důvodně domnívat, že dotčená osoba bude pokračovat v protiprávním jednání. Zásada přiměřenosti vyplývající z § 11 zákona o policii vyžaduje, aby i při existenci zákonného důvodu pro zajištění, policie zvolila mírnější a méně násilný úkon, pokud jím lze v dané situaci dosáhnout sledovaného účelu. Násilí, které je policie oprávněna použít k udržení či prosazení veřejného pořádku a bezpečnosti, je tedy legitimní pouze tehdy, je-li vzhledem ke konkrétním okolnostem nezbytné. Jedním z prostředků proti zneužití této pravomoci je povinnost policie poučit dotčenou osobu o důvodu zajištění zásadně ještě před jeho realizací. Tato poučovací povinnost totiž umožňuje kontrolním orgánům ověřit,

zda policie vůbec měla pro zvolený postup důvod a v případě že ano, zda byl její postup v daném případě opravdu nezbytný. Z toho ovšem vyplývá, že zajištění nelze odůvodnit pouhým odkazem na příslušné zákonné ustanovení, ale ani konkrétními a jasně formulovanými důvody vyjevenými až *ex post* např. v žalobě na ochranu před nezákonným zásahem či v kasační stížnosti. Pro posouzení zákonnosti zajištění jsou tak relevantní jen ty důvody, které lze zjistit z podkladů dokumentujících průběh zajištění.

[33] Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že jednání žalobce spočívající v ujetí z místa dopravní kontroly poté, co odmítl provedení obou zkoušek na přítomnost alkoholu, byl mu zadržen řidičský průkaz a zakázána další jízda, vykazovalo znaky přestupků podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci), a podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu (řízení pod vlivem alkoholu; na žalobce se po odmítnutí odborného lékařského vyšetření v souladu s § 20 odst. 2 zákona o ochraně před škodlivými účinky návykových látek hledělo, jako by pod vlivem alkoholu byl – pozn. NSS). Tato skutečnost však sama o sobě nestačí k tomu, aby byl žalobce zajištěn. K ní by musela přistoupit ještě důvodná obava, že žalobce bude v protiprávním jednání pokračovat, anebo mařit řádné objasnění věci [srov. dikci § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii].

[34] Z úředního záznamu o zajištění ze dne 18. 9. 2021 však žádné takové obavy nepramení. Z uvedeného podkladu lze totiž zjistit pouze to, že žalobce při dopravní kontrole předložil policii předepsané doklady, odmítl se podrobit dechové i krevní zkoušce na přítomnost alkoholu, po výslovném zákazu z místa dopravní kontroly odjel ke svému domu, kde byl za použití pout zajištěn, neboť slovně urážel policisty a pokusil se odejít domů. To samé vyplývá i z úředního záznamu ze dne 19. 9. 2021, v němž policisté zaznamenali slovní urážky, kterými jim žalobce nevybíravě sdělil, že chce jít jen domů za svým (novorozeným) synem. Obava z pokračování v protiprávním jednání konečně nevyplývá ani z posledního úředního záznamu z inkriminované noci – z úředního záznamu o použití donucovacího prostředku ze dne 19. 9. 2021, neboť i z něj vyplývá jediný záměr žalobce – jít domů. Nic tedy objektivně nenasvědčovalo tomu, že žalobce bude v jízdě pod vlivem alkoholu pokračovat. Z pouhé snahy žalobce jít domů pak nelze dovodit ani důvodnou obavu, že žalobce bude mařit řádné objasnění věci. Městský soud velmi komplexně vysvětlil, proč tuto obavu v předložené věci nesdílí (viz odst. 10 až 12 tohoto rozsudku a odst. 82 až 89 napadeného rozsudku). Poukázal zejména na to, že žalobce byl již ztotožněn, policie měla v držení jeho řidičský průkaz, po odmítnutí obou vyšetření na přítomnost alkoholu byla založena nevyvratitelná právní domněnka, že žalobce řídil pod vlivem alkoholu a zákonná úprava umožňovala policii oznámit zadržení žalobcova řidičského průkazu příslušnému správnímu orgánu až následující pracovní den. Skutkové ani právní okolnosti tedy nevyžadovaly okamžité zahájení správního řízení. Na tyto závěry přitom stěžovatel nereaguje a nijak je nezpochybňuje. Nejvyšší správní soud nemá, co by k nim dodal, proto na ně ve stručnosti odkazuje.

[35] Ani druhý v kasační stížnosti namítaný důvod zajištění – § 26 odst. 1 písm. a) zákona o policii spočívající v bezprostředním ohrožení života žalobce, života nebo zdraví jiných osob, anebo majetku z předložených dokumentů nevyplývá. Zasahující policisté v úředních

pokračování

záznamech nijak nevysvětlili, proč se domnívají, že žalobce je v bezprostředním ohrožení života, anebo proč mají za to, že žalobce svým chováním bezprostředně ohrožuje jiné osoby či majetek. Aby byl tento důvod naplněn, muselo by jít o bezprostřední ohrožení uvedených hodnot. Zjištěné okolnosti však nasvědčují tomu, že žalobce již nehodlal pokračovat v jízdě automobilem, a proto bezprostřední ohrožení jeho života či života jeho spolujezdce nebo jiných osob, popřípadě majetku již pominulo. To ostatně vyplývá i z videozáznamu z kamery snímající prostor za vjezdovou bránou k žalobcovu domu, který městský soud provedl jako důkaz. Žalobce opravdu po vystoupení z vozu zamířil nejdříve k policistům, komunikoval s nimi, a teprve poté zamířil k domu, v čemž mu policisté zabránili a poté jej zajistili. Ze záznamu nevyplývá, že by žalobce kohokoli nebo cokoli ohrožoval takovým způsobem, aby bezprostředně hrozilo, že ublíží sobě, jinému, anebo že ohrozí něčí majetek. Lze tak s dostatečnou jistotou uzavřít, že ani obava podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o policii nebyla v daném případě naplněna.

[36] Napadený rozsudek není v rozporu ani s judikaturou, na kterou stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje, neboť její závěry nejsou pro předloženou věc přílehlavé. První dva rozsudky, městského soudu (č. j. 5 A 44/2016 - 35) a Nejvyššího správního soudu (č. j. 9 As 36/2017 - 48), se týkaly hierarchie orientačního a lékařského vyšetření na přítomnost jiné návykové látky. Z rozsudku městského soudu sice bylo možné dovodit, že zajištění osoby lze odůvodnit jejím odmítnutím podrobit se orientačnímu vyšetření na přítomnost návykové látky. Tento rozsudek však Nejvyšší správní soud zrušil právě rozsudkem č. j. 9 As 36/2017 - 48, neboť dospěl k závěru, že zákonná úprava umožňuje řidiči zvolit si, zda podstoupí orientační či lékařské vyšetření. Otázkou, zda je zajištění namíste v případě, kdy řidič odmítne obě vyšetření, se však Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku nezabýval, a tento závěr z něj proto nevyplývá. V rozsudku č. j. 1 As 63/2011 - 90 Nejvyšší správní soud posuzoval neuposlechnutí výzvy policisty a nikoli zákonnost zajištění. Nelze z něj proto dovozovat závěr, že chybná úvaha policistů o důvodech zajištění nemůže mít vliv na zákonnost tohoto úkonu.

[37] Závěry, které stěžovatel z napadeného rozsudku dovozuje jsou zcela absurdní. Z rozsudku městského soudu totiž v žádném případě nevyplývá, že je na žalobci, aby posoudil, kdy je vhodná chvíle na provedení úkonu veřejné moci, ani že policie bez dalšího ztrácí oprávnění zajistit osobu, zná-li její totožnost. Jednání žalobce, který nerespektoval zákaz policie pokračovat v další jízdě, bylo jednoznačně nesprávné a mělo být projednáno a popřípadě sankcionováno v přestupkovém řízení. Za daných skutkových okolností však nemohlo být důvodem pro jeho zajištění a umístění na záchytné stanici.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. zamítl.

[39] O nákladech řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu přísluší právo na náhradu nákladů řízení. V řízení o kasační stížnosti byl žalobce zastoupený advokátem, který sepsal vyjádření ke kasační stížnosti.

Učinil tím jeden úkon právní služby, za který náleží odměna ve výši 3 100 Kč. K ní je třeba přičíst 300 Kč na paušální úhradu hotových výdajů. To vše v souladu s § 7 bodem 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Výše odměny za zastupování a náhrady nákladů řízení činí celkem 3 400 Kč. Zástupce žalobce je plátcem DPH, tato částka se proto zvyšuje o 21% DPH (714 Kč). Celková náhrada nákladů řízení tedy představuje částku 4 114 Kč. Stěžovatel je povinen ji žalobci zaplatit k rukám jeho zástupce ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. června 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu